

ПРОЄКТ USAID "РЕФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВОГО СЕКТОРУ"

ЩОТИЖНЕВИК СЕКТОРУ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ

2023 РІК: ВИПУСК 1: 1 – 7 січня

«НБУ неодноразово звертався та проводив зустрічі з міжнародною фінансовою спільнотою, закликаючи банківський та страховий сектор припинити бізнес-діяльність на території РФ та Білорусі. Такі звернення були спрямовані на адресу Raiffeisen Bank International, Intensa Sanpaolo, OTP Bank, ING Bank, Credit Agricole.» *Детальніше див. галі.*

МАКРО ПОКАЗНИКИ

- КМУ: В 2022 році Україна отримала від міжнародних партнерів приблизно 1 трлн гривень. З них 410 млрд грн були надані Сполученими Штатами і 390 млрд грн – ЄС та його інституціями разом із Європейським інвестиційним банком. Ще 88 млрд грн надійшли від МВФ, 60 млрд грн – від Світового банку і 17 млрд грн – від Японії.
- Станом на 1 січня 2023 року загальний обсяг міжнародних резервів України дорівнював 28,5 млрд доларів США.
- Комітет ВР України з питань фінансів, податкової та митної політики: Впродовж 2022 року українські підприємства сплатили 694,4 млрд грн податків, що на 80 млрд грн більше, ніж в мирному 2021 році.
- Мінфін: Обсяг відшкодувань податку на додану вартість у 2022 році становив 84,6 млрд грн, скоротившись на 47% (або на 75,1 млрд грн) порівняно з 2021 роком.
- НБУ: Станом на 1 грудня 2022 року частка непрацюючих кредитів (NPL) в банківській системі України становила 36,8% порівняно з 35,5% станом на 1 листопада 2022 року (на 12 млрд грн більше).

ГОЛОВНІ ПОДІЇ

- МЕРТ: 30 грудня 2022 року Кабінет Міністрів України призупинив проведення аукціонів в Державній системі закупівель Prozorro на період дії правового режиму воєнного стану. Таке суперечливе рішення нібито ухвалили через складнощі із доступом до системи торгів учасників тендеру внаслідок атак на українські енергомережі. Усі публічні закупівлі, оголошені через Prozorro, відтепер відбуватимуться без проведення аукціонів. Усі пропозиції, подані в запечатаних конвертах, вважатимуться остаточними. Переможцем визнаватиметься пропозиція з найнижчою ціною.
- Перше розміщення облігацій в 2023 році: 3 січня 2023 року Міністерство фінансів змогло залучити невелику суму

1,077 млрд. грн через продаж 1,5-річних військових облігацій за підвищеною ставкою 19,25% (порівняно з попередніми 19%).

- У січні 2023 року НБУ дозволив банкам формувати до 50% обов'язкових резервів в державних облігаціях внутрішньої позики. Очікується, що такий крок активізує діяльність банків на первинному ринку облігацій внутрішньої позики і поглине частину ліквідності банківської системи.
- 29 грудня 2022 року НБУ відкликав ліцензії 29 небанківських фінансових установ.
- В 2022 році ринок нових легкових автомобілів в Україні впав на 63%, оскільки українці купили лише приблизно 38 тисяч нових машин (найнижчий показник з 2000 року). Крім того, в 2022 українці зареєстрували більш ніж 388 тисяч ввезених з-за кордону вживаних автомобілів (на 25% менше порівняно з 2021 роком).
- ФГВФО подав позов проти олігарха та екс-власника банку «Фінанси і кредит» Костянтина Живаго на суму 46 млрд грн про відшкодування збитків банку та його кредиторів.
- Мінфін: В 2022 році більш ніж 63% українського експорту спрямовувалося до країн-членів ЄС, 21,6% - в Азію і 4,9% - в Африку.

ГОЛОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ

- «Економічна правда»: Україна припинила проведення більшості перевірок контролюючих органів на період дії режиму воєнного стану. Протягом останніх дев'яти місяців контролюючі органи могли проводити лише позапланові перевірки в сфері охорони здоров'я, охорони навколишнього середовища, безпеки на транспорті, соціального захисту, тощо. В 2021 році відбулося більш ніж 200 тисяч перевірок, а станом на грудень 2022 року – трохи більше 10 тисяч (менше 5% від кількості 2021 року). Як виявилось, «апокаліпсису» не трапилось, і більшість підприємств працювали відповідально та за встановленими правилами.
- «Економічна правда»: Фонд держмайна може бути перетворений на Суверенний фонд (за прикладом Кувейту, Норвегії та ОАЕ), який управлятиме найбільшими державними підприємствами та конфіскованими російськими активами. В Україні приблизно 3600 державних підприємств, на них припадає майже 13% всіх

активів компанії країни (портфель державних активів – приблизно 2 трлн грн). Управління держкомпаніями нині розділене між десятками міністерств і державних установ.

- Опендатабот: Купівля квартир і житлових будинків у 2022 році впала майже в 3,5 рази – з 218 тис. до 63 тис. угод, при цьому II квартал 2022 року виявився повним провалом – з квітня по травень було укладено лише 9,4 тис. договорів.
- ФДМУ: В 2022 році Фонд державного майна заробив для державного бюджету 3,6 млрд грн, з них 2 млрд грн надійшло від малої приватизації та оренди державного майна.
- «Укрінформ»: Уряд спрямує 17 млрд грн, конфіскованих у російських банків, на відбудову житла.
- «Інтерфакс Україна»: В 2022 році ціни на акції всіх 10 українських агрохолдингів, зареєстрованих на Варшавській та Лондонській біржах, знизилися в діапазоні від 1,4 раз («Укрпродукт») до 3,15 раз («Кернел»).
- Міністерство аграрної політики: З 24 лютого і до кінця 2022 року Україна експортувала майже 39 млн тонн зернових та олійних культур. До топ-3 продуктів увійшли:
 - кукурудза – 15,6 млн тонн;
 - пшениця – 8.6 млн тонн;
 - соняшникова олія – 3.3 млн тонн.

УВАЖНІШИЙ ПОГЛЯД

НБУ: Міжнародні банки повинні нарешті реалізувати свої заяви та вийти з російського ринку

- Goldman Sachs, ING, Credit Agricole, Societe Generale, Commerzbank, BNP Paribas, SEB, Intesa Sanpaolo, PPF Group, Bayerische Landesbank, Iccrea Bancalmpresa S.p.A. та Lombard Odier оголосили про призупинення бізнесу в Росії відразу після повномасштабного російського вторгнення в Україну. Hellenic Bank і Hokkaido Bank залишили по одному відділення. З російського ринку пішли Visa, Mastercard, JCB, American Express, PayPal, Payoneer та Western Union.

- Національний банк України вважає посилення санкцій і зовнішнього тиску на економіку Росії одним із пріоритетів своєї міжнародної діяльності. Нижче подано офіційну позицію НБУ щодо присутності міжнародних банків у РФ та Білорусі:

- «НБУ проводив зустрічі з керівництвом та акціонерами вказаних груп, у межах яких НБУ вкотре отримав запевнення, що вони «продовжують вивчати всі стратегічні варіанти майбутнього їх бізнесу в росії, включно з варіантами виходу з цього ринку.»

- Оцінюючи ситуацію на одинадцятому місяці війни, Національний банк констатує відсутність прогресу на шляху прийняття остаточних рішень щодо виходу з російського ринку. Крім того, російські банки, які входять до міжнародних фінансових груп, надають пільгові умови кредитування учасникам так званої «спеціальної воєнної операції». Це означає, що ці банки залишаються активними учасниками банківського ринку рф, конкуруючи за збільшення кредитного портфелю. У своїх матеріалах ці банки відкрито використовують назви лнр та днр як окремих суб'єктів, фактично толеруючи зухвале порушення росією міжнародного права.

- НБУ публічно ще раз звернувся до керівництва міжнародних банківських груп і зазначив, що залишаючись в росії, вони обрали підтримку агресора та його воєнних злочинів. Крім моральних аспектів, така політика суперечить офіційній позиції урядів країн демократичного світу та широкомасштабній підтримці українського народу населенням цих країн. У зв'язку з цим отримання прибутків у країні-агресорі призводить до значних ризиків для діяльності зазначених інституцій в їхніх основних юрисдикціях. Тому Національний банк звернеться із запитом до відповідних урядів і регуляторів для ініціювання відповідної реакції на вищезазначені дії міжнародних фінансових груп.»

- «Дотичність поважних європейських компаній до економіки країни-терориста – отруйна. Війна – це час обирати між прибутком та гідністю», – заявив Голова НБУ Андрій Пишний.
- Міністр закордонних справ Дмитро Кулеба чітко зазначив, що «міжнародні компанії, які продовжують працювати в росії, безпосередньо фінансують російські військові злочини та геноцид українців.»

З офіційною позицією НБУ можна ознайомитись за посиланням: <https://bank.gov.ua/en/news/all/ofitsiyna-pozitsiya-natsionalnogo-banku-ukrayini-mijnarodni-banki-povinni-nareshiti-realizuvati-svoyi-zayavi-ta-viyti-z-rosijskogo-rinku>

Позиція «Райффайзен Банк Україна»

- Офіційна позиція «Райффайзен Банк Україна» така: «Райффайзен Банк» в Україні є окремою юридичною особою, що діє відповідно до українського законодавства і дотримується всіх встановлених вимог воєнного стану. Банк припинив відносини з тими клієнтами та грошима, що мають російське та білоруське походження. Ми підтримуємо санкції проти країни-агресора, забезпечуємо критичну інфраструктуру. Одним із наших акціонерів є універсальна банківська група «Райффайзен Банк Інтернаціональ» (RBI), що здійснює фінансову діяльність на ринках 13 країн Центральної та Східної Європи. На відміну від більшості компаній інших галузей, для банків практично неможливо припинити роботу в будь-якій країні в короткостроковій перспективі через складне банківське регулювання. Утім, Група RBI першою з міжнародних роздрібних банків, що працюють в Україні, оголосила про перегляд своєї присутності в Росії, зокрема, Група розглядає ретельно спланований вихід банку з Росії.»

- Олександр Писарук, Голова правління «Райффайзен Банк Україна», підкреслив, що їхня материнська компанія «в Росії не залучає активно клієнтів і суттєво скорочує кредитний портфель.»

Джерело: <https://thepage.ua/ua/news/raiffeisen-v-rosiyi-viznav-tak-zvani-dnr-reakciya-raiffajzen-bank-ukrayina>

Цю публікацію підготовлено за підтримки американського народу, наданої через Агентство США з міжнародного розвитку (USAID).

Надана в ній інформація отримана із відкритих джерел, включаючи засоби масової інформації, веб-сайти державних органів, фінансових установ, бізнес-асоціацій та економічних аналітичних центрів.

За зміст цієї публікації несе виключну відповідальність Проєкт USAID «Реформування фінансового сектору», який виконується DAI Global LLC. Наведені в ній думки не обов'язково відображають погляди USAID або уряду Сполучених Штатів Америки.